

مقایسه تطبیقی سیر تحول صنایع نساجی و پوشاک در ایران و ترکیه

تهیه شده در
دفتر مطالعات آماری و راهبردی
انجمن صنایع نساجی ایران
بهمن ۱۳۹۱

این پژوهش با حمایت و پشتیبانی
اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران
به انجام رسیده است

فهرست مطالب

۱	مقدمه
۲	اطلاعات عمومی
۴	اطلاعات اقتصادی
۵	تولید ناخالص داخلی (GDP)
۱۲	درآمد سرانه
۱۶	سهم بخش های مختلف اقتصادی در تولید ناخالص داخلی
۳۲	بهره‌وری نیروی انسانی در بخش‌های مختلف اقتصادی
۳۴	نرخ تورم
۴۱	نرخ تبدیل ارز
۵۰	نرخ بیکاری
۵۵	نرخ مالیات
۶۷	نرخ سود تسهیلات بانکی
۷۰	جمع بندی بخش اقتصادی
۷۱	اطلاعات تجاری
۷۱	ایران
۷۱	روند تغییرات صادرات ایران
۷۳	سهم صادرات از تولید ناخالص داخلی
۷۴	صادرات عمده ایران با توجه به نوع فعالیت اقتصادی
۷۵	روند تغییرات واردات ایران
۷۶	ترکیب واردات کالا به ایران در سال های مختلف
۷۸	نرخ تعرفه
۸۰	تراز تجاری ایران
۸۲	شرکای عمده تجاری ایران
۸۵	ترکیه
۸۵	روند تغییرات صادرات ترکیه
۸۶	سهم صادرات از تولید ناخالص داخلی
۸۶	صادرات عمده ترکیه با توجه به نوع فعالیت اقتصادی
۸۷	روند تغییرات واردات ترکیه
۸۸	ترکیب واردات کالا به ترکیه در سال های مختلف
۸۸	نرخ تعرفه
۹۰	تراز تجاری ترکیه
۹۰	شرکای عمده تجاری ترکیه

۹۳	جمع‌بندی بخش تجاری
۹۴	بخش صنعت
۹۶	صنعت ایران
۹۸	سهم صنایع از اشتغال ایران
۹۹	صنعت توریسم ایران
۱۰۰	بهره‌وری کل عوامل تولید در زیربخش‌های صنایع
۱۰۲	صنعت ترکیه
۱۰۸	صنعت توریسم
۱۱۱	بهره‌وری کل عوامل تولید در زیربخش‌های صنایع
۱۱۲	جمع‌بندی بخش صنعت
۱۱۳	صنعت نساجی و پوشاک
۱۱۴	معرفی صنعت نساجی، پوشاک و چرم
۱۱۵	تعداد کارگاه‌های صنعتی بزرگ
۱۱۷	میزان اشتغال
۱۱۹	ارزش افزوده صنعت نساجی، پوشاک و چرم
۱۲۱	سهم صنعت نساجی، پوشاک و چرم در ارزش‌افزوده ساخت
۱۲۲	اقدام عمده تولیدی در صنعت نساجی، پوشاک و چرم
۱۲۵	حجم سرمایه‌گذاری در بخش نساجی و پوشاک ایران و ترکیه
۱۲۷	حجم صادرات و واردات در صنایع نساجی و پوشاک
۱۳۱	تجارت میان ایران و ترکیه
۱۳۴	موافقت نامه ترجیحی:
۱۳۵	نقاط قوت و ضعف موجود در روابط بازرگانی ایران با ترکیه
۱۳۶	چشم انداز صنعت نساجی و پوشاک ترکیه:
۱۳۸	چشم انداز ۲۰ ساله ی صنعت نساجی و پوشاک ایران:
۱۳۸	جمع‌بندی بخش صنایع نساجی و پوشاک
۱۳۹	مشکلات صنعت نساجی ایران
۱۴۰	نقاط قوت و ضعف در صنعت نساجی کشور
۱۴۳	ارائه راهکارهای پیشنهادی اجرایی برای بهبود صنعت نساجی کشور
۱۴۴	جمع بندی
۱۴۷	منابع

فهرست نمودارهای گزارش

- نمودار ۱- تولید ناخالص داخلی ایران به قیمت جاری ۵
- نمودار ۲- تولید ناخالص داخلی ایران به قیمت ثابت سال ۱۳۷۶ ۶
- نمودار ۳- نرخ رشد اقتصادی (درصد) ۷
- نمودار ۴- تولید ناخالص داخلی ترکیه (میلیارد دلار) ۸
- نمودار ۵- تولید ناخالص داخلی ترکیه به قیمت ثابت سال ۲۰۰۰ (میلیارد دلار) ۹
- نمودار ۶- نرخ رشد تولید ناخالص داخلی (%). ۹
- نمودار ۷- درآمد سرانه (هزار ریال) ۱۳
- نمودار ۸- درآمد سرانه (دلار) ۱۳
- نمودار ۹- درآمد سرانه ایران بر اساس برابری قدرت خرید (دلار) ۱۴
- نمودار ۱۰- درآمد سرانه کشور ترکیه بر اساس نرخ برابری ارز (دلار) ۱۵
- نمودار ۱۱- درآمد سرانه ترکیه بر اساس برابری قدرت خرید (دلار) ۱۶
- نمودار ۱۲- ارزش افزوده هر یک از بخش‌ها به قیمت ثابت سال ۱۳۷۶ (میلیارد ریال) ۱۷
- نمودار ۱۳- روند ارزش افزوده هر یک از بخش‌های اقتصادی و تولید ناخالص داخلی در سال‌های ۱۳۶۰-۱۳۶۷ ۱۹
- نمودار ۱۴- رشد ارزش افزوده هر یک از بخش‌های اقتصادی از سال ۱۳۸۲ الی ۱۳۷۲ (درصد) ۱۹
- نمودار ۱۵- روند ارزش افزوده هر یک از بخش‌ها و تولید ناخالص داخلی (۱۳۶۸-۱۳۷۲) (میلیارد ریال) ۲۰
- نمودار ۱۶- سهم هر یک از بخش‌های اقتصادی از تولید ناخالص داخلی ۲۱
- نمودار ۱۷- روند تولید ناخالص داخلی و ارزش افزوده بخش‌ها طی سال‌های برنامه دوم (میلیارد ریال) ۲۲
- نمودار ۱۸- تولید ناخالص داخلی و ارزش افزوده هر یک از بخش‌ها در سال‌های ۱۳۷۹ الی ۱۳۸۳ (میلیارد ریال) ۲۳
- نمودار ۱۹- رشد ارزش افزوده گروه کشاورزی (درصد) ۲۴
- نمودار ۲۰- رشد ارزش افزوده گروه نفت (درصد) ۲۵
- نمودار ۲۱- رشد ارزش افزوده گروه صنایع و معادن (درصد) ۲۵
- نمودار ۲۲- رشد ارزش افزوده گروه خدمات (درصد) ۲۶
- نمودار ۲۳- سهم بخش‌های اقتصادی از کل تولید ناخالص داخلی در سال‌های ۸۷-۸۹ (میلیارد ریال) ۲۷
- نمودار ۲۴- سهم ارزش افزوده بخش کشاورزی ترکیه از تولید ناخالص داخلی (%). ۲۸
- نمودار ۲۵- سهم ارزش افزوده بخش صنعت ترکیه از تولید ناخالص داخلی (%). ۲۹
- نمودار ۲۶- سهم ارزش افزوده بخش خدمات ترکیه از تولید ناخالص داخلی (%). ۳۰
- نمودار ۲۷- سهم ارزش افزوده بخش‌های مختلف از تولید ناخالص داخلی (%). ۳۱
- نمودار ۲۸- نرخ تورم (درصد) ۳۶
- نمودار ۲۹- نرخ تورم (درصد) ۳۸
- نمودار ۳۰- نمودار نرخ تورم ترکیه از سال ۱۹۸۰ تا سال ۲۰۱۲ ۳۸
- نمودار ۳۱- نرخ تبدیل ارز در بازار غیررسمی (ریال) ۴۳
- نمودار ۳۲- نرخ تبدیل ارز در بازار رسمی (ریال) ۴۴
- نمودار ۳۳- تبدیل نرخ ارز کشور ترکیه ۴۷
- نمودار ۳۴- نمودار تغییرات نرخ تبدیل ارز ترکیه طی سال‌های ۲۰۱۱ و ۲۰۱۲ ۴۸
- نمودار ۳۵- نرخ بیکاری (درصد) ۵۱
- نمودار ۳۶- نرخ بیکاری در کشور ترکیه (%). ۵۲
- نمودار ۳۷- نرخ رشد بیکاری (درصد) ۵۳

۵۸	نمودار ۳۸- درآمد مالیاتی دولت (میلیارد ریال).....
۵۹	نمودار ۳۹- عملکرد درآمدهای مالیاتی سال ۱۳۸۹ نسبت به سال ۱۳۸۸ (میلیارد ریال).....
۶۰	نمودار ۴۰- درآمد مالیاتی دولت در سال های مختلف (میلیون ریال).....
۶۰	نمودار ۴۱- سهم درآمد حاصل از مالیات دولت از کل بودجه عمومی (درصد).....
۶۴	نمودار ۴۲- سهم درآمد مالیاتی کشور ترکیه و کشورهای OECD از تولید ناخالص داخلی آنها (درصد).....
۶۵	نمودار ۴۳- سهم مالیات مستقیم و غیر مستقیم از درآمدهای مالیاتی ترکیه (درصد).....
۶۶	نمودار ۴۴- درآمد مالیاتی دولت ترکیه طی سال های ۲۰۰۶ تا ۲۰۱۱ به تفکیک ماه (میلیارد لیر).....
۶۶	نمودار ۴۵- کل درآمدهای مالیاتی کشور ترکیه طی سال های ۲۰۰۶ تا ۲۰۱۱ (میلیارد لیر).....
۷۱	نمودار ۴۶- صادرات کشور (میلیون دلار).....
۷۱	نمودار ۴۷- صادرات نفت و گاز ایران (میلیون دلار).....
۷۲	نمودار ۴۸- صادرات غیر نفتی (میلیون دلار).....
۷۴	نمودار ۴۹- سهم صادرات در تولید ناخالص داخلی (%).....
۷۵	نمودار ۵۰- ارزش واردات ایران (میلیارد ریال).....
۷۶	نمودار ۵۱- ارزش واردات ایران (میلیون دلار).....
۷۷	نمودار ۵۲- ترکیب کالاهای وارداتی به ایران.....
۷۸	نمودار ۵۳- میانگین ساده نرخ تعرفه کاربردی برای کلیه محصولات وارداتی (%).....
۷۸	نمودار ۵۴- میانگین ساده نرخ تعرفه کاربردی برای محصولات صنعتی وارداتی (%).....
۷۹	نمودار ۵۵- شاخص نرخ تعرفه و رتبه برخی کشورهای منتخب.....
۸۰	نمودار ۵۶- شاخص آزادی تجاری و رتبه برخی کشورهای منتخب.....
۸۱	نمودار ۵۷- تراز تجاری ایران (میلیارد دلار).....
۸۱	نمودار ۵۸- تراز تجاری ایران بدون احتساب صادرات نفت و گاز (میلیارد دلار).....
۸۲	نمودار ۵۹- شرکای عمده تجاری ایران در بخش صادرات.....
۸۳	نمودار ۶۰- بزرگترین صادرکنندگان کالا به ایران.....
۸۵	نمودار ۶۱- میزان کل صادرات ترکیه (هزار دلار آمریکا).....
۸۶	نمودار ۶۲- سهم صادرات ترکیه در تولید ناخالص داخلی (%).....
۸۷	نمودار ۶۳- میزان کل واردات ترکیه (هزار دلار آمریکا).....
۸۸	نمودار ۶۴- ترکیب کالاهای وارداتی به کشور ترکیه (درصد).....
۸۹	نمودار ۶۵- میانگین ساده نرخ تعرفه کاربردی برای کلیه محصولات وارداتی (درصد).....
۸۹	نمودار ۶۶- میانگین ساده نرخ تعرفه کاربردی برای محصولات صنعتی (درصد).....
۹۰	نمودار ۶۷- تراز تجاری ترکیه (میلیارد دلار).....
۹۱	نمودار ۶۸- شرکای عمده تجارت ترکیه.....
۹۲	نمودار ۶۹- شرکای عمده ترکیه در بخش واردات در سال ۲۰۱۰.....
۹۲	نمودار ۷۰- شرکای عمده ترکیه در بخش صادرات در سال ۲۰۱۰.....
۹۶	نمودار ۷۱- سهم صنعت از اشتغال (%).....
۹۶	نمودار ۷۲- تعداد شاغلان در بخش صنعت ایران (هزار نفر).....
۹۷	نمودار ۷۳- ارزش افزوده صنایع مختلف در ایران به نرخ جاری (میلیارد ریال).....
۹۸	نمودار ۷۴- میزان اشتغال در زیرشاخه های صنعتی ایران (هزار نفر).....
۹۹	نمودار ۷۵- درآمدگردشگری ایران (هزار دلار آمریکا).....

- نمودار ۷۶- آمار اشتغال در بخش صنعت ترکیه ۱۰۲
- نمودار ۷۷- سهم صنعت ترکیه از اشتغال (درصد) ۱۰۳
- نمودار ۷۸- تعداد افراد شاغل در هریک از زیربخش های صنعت ترکیه ۱۰۳
- نمودار ۷۹- ارزش افزوده زیرگروه های صنعتی ترکیه (میلیون دلار) ۱۰۴
- نمودار ۸۰- سهم صنایع مختلف از ارزش افزوده بخش تولید (%) ۱۰۵
- نمودار ۸۱- سهم صنایع مختلف از کل اشتغال بخش تولید (%) ۱۰۵
- نمودار ۸۲- میزان صادرات آهن و فولاد ترکیه (میلیون دلار) ۱۰۷
- نمودار ۸۳- تعداد گردشگران وارد شده به ترکیه ۱۰۹
- نمودار ۸۴- درآمد گردشگری ترکیه در سال های مختلف (هزار دلار) ۱۰۹
- نمودار ۸۵- سهم درآمد حاصل از گردشگری در کل صادرات ترکیه (%) ۱۱۰
- نمودار ۸۶- تعداد کارگاه های بزرگ صنعت نساجی، پوشاک و چرم ایران ۱۱۵
- نمودار ۸۷- تعداد کارگاه های بزرگ صنعت نساجی، پوشاک و چرم ترکیه ۱۱۶
- نمودار ۸۸- میزان اشتغال در صنعت نساجی، پوشاک و چرم ایران ۱۱۷
- نمودار ۸۹- افراد شاغل در صنایع نساجی، پوشاک و چرم ترکیه ۱۱۸
- نمودار ۹۰- ارزش افزوده بخش نساجی، پوشاک و چرم ایران به نرخ جاری (میلیارد ریال) ۱۱۹
- نمودار ۹۱- ارزش افزوده صنایع نساجی، پوشاک و چرم ترکیه (میلیون دلار) ۱۲۰
- نمودار ۹۲- سهم نساجی و پوشاک ایران در ارزش افزوده تولید (%) ۱۲۱
- نمودار ۹۳- سهم نساجی و پوشاک ترکیه در ارزش افزوده تولید (%) ۱۲۱
- نمودار ۹۴- حجم سرمایه گذاری ترکیه در بخش نساجی و پوشاک (میلیون لیر) ۱۲۶
- نمودار ۹۵- حجم سرمایه گذاری ایران در بخش نساجی و پوشاک (میلیون ریال) ۱۲۶
- نمودار ۹۶- سهم نساجی و پوشاک ترکیه از سرمایه گذاری صنعت ۱۲۶
- نمودار ۹۷- سهم نساجی و پوشاک ایران از سرمایه گذاری صنعت ۱۲۷
- نمودار ۹۸- صادرات نساجی و پوشاک (میلیون دلار) ۱۲۸
- نمودار ۹۹- واردات نساجی و پوشاک (میلیون دلار) ۱۲۹
- نمودار ۱۰۰- صادرات نساجی و پوشاک ترکیه (هزار دلار آمریکا) ۱۳۰
- نمودار ۱۰۱- واردات منسوجات و پوشاک ترکیه ۱۳۰
- نمودار ۱۰۲- صادرات ایران به ترکیه ۱۳۲
- نمودار ۱۰۳- واردات ایران از ترکیه ۱۳۳
- نمودار ۱۰۴- واردات ایران از ترکیه؛ مربوط به منسوجات تحت تعرفه های مشمول موافقتنامه ترجیحی فیما بین دو کشور. ۱۳۵

فهرست جداول گزارش

- جدول ۱- رشد ارزش افزوده سالانه بخش های اقتصادی ۱۳۶۰-۱۳۶۷ (درصد) ۱۸
- جدول ۲- سهم ارزش افزوده هر یک از بخش ها از تولید ناخالص داخلی (درصد) ۱۸
- جدول ۳- سهم هر یک از بخش های اقتصادی از تولید ناخالص داخلی از سال ۱۳۶۸ تا ۱۳۷۲ (درصد) ۲۰
- جدول ۴- رشد ارزش افزوده بخش های مختلف اقتصادی طی سال های ۱۳۷۴ الی ۱۳۷۸ ۲۱
- جدول ۵- سهم هر یک از بخش های اقتصادی از تولید ناخالص داخلی طی سال های ۱۳۷۴ الی ۱۳۷۸ ۲۲
- جدول ۶- رشد ارزش افزوده بخش های مختلف اقتصادی طی سال های ۱۳۷۹ الی ۱۳۸۳ (درصد) ۲۳
- جدول ۷- سهم هر یک از بخش های اقتصادی از تولید ناخالص داخلی طی سال های ۱۳۷۹ الی ۱۳۸۳ ۲۳
- جدول ۸- رشد ارزش افزوده بخش های مختلف اقتصادی طی سال های ۱۳۸۴ الی ۱۳۸۶ (درصد) ۲۴
- جدول ۹- سهم هر یک از بخش های اقتصادی از تولید ناخالص داخلی ۲۴
- جدول ۱۰- سهم بخش های مختلف در تولید ناخالص داخلی طی سال های ۸۹-۸۷ ۲۶
- جدول ۱۱- درصد رشد هر یک از بخش ها و کل تولید ناخالص داخلی ۲۷
- جدول ۱۲- شاخص بهره‌وری نیروی کار ایران (۱۰۰=۱۳۷۶) ۳۳
- جدول ۱۳- شاخص بهره‌وری نیروی کار ترکیه (۱۰۰=۲۰۰۰) ۳۴
- جدول ۱۴- مالیات بر درآمد سالانه اشخاص حقیقی ۵۶
- جدول ۱۵- ترکیب منابع عمومی بودجه دولت (میلیارد ریال): ۵۹
- جدول ۱۶- نرخ سود تسهیلات عقود مبادله‌ای در بخش های مختلف اقتصاد ایران (درصد) ۶۸
- جدول ۱۷- صادرات کشور در گروه های مختلف (میلیون دلار) ۷۵
- جدول ۱۸- صادرات ترکیه به تفکیک بخش های مختلف (میلیون دلار) ۸۷
- جدول ۱۹- میانگین شاخص بهره‌وری نیروی کار ۱۰۱
- جدول ۲۰- صادرات تأمین کنندگان اصلی نساجی و پوشاک جهان ۱۰۶
- جدول ۲۱- میزان تولید فولاد خام ترکیه ۱۰۷
- جدول ۲۲- صادرات ماشین آلات ترکیه (هزار دلار) ۱۰۸
- جدول ۲۳- متوسط بهره وری کل عوامل تولید در زیر بخش های صنعت ترکیه ۱۱۱
- جدول ۲۴- حجم تولید اقلام عمده تولیدی در صنعت نساجی و پوشاک ۱۲۲
- جدول ۲۵- حجم محصولات عمده تولیدی در بخش نساجی و پوشاک ترکیه ۱۲۳
- جدول ۲۶- میزان سرمایه گذاری خارجی مستقیم انجام شده در کشور ترکیه ۱۲۵
- جدول ۲۷- میزان سرمایه گذاری مستقیم خارجی جذب شده در ایران ۱۲۵
- جدول ۲۸- واردات محصولات نساجی و پوشاک ترکیه (میلیون دلار) ۱۳۱
- جدول ۲۹- صادرات محصولات نساجی و پوشاک ترکیه (میلیون دلار) ۱۳۱
- جدول ۳۰- واردات محصولات نساجی و پوشاک ایران (میلیون دلار) ۱۳۱
- جدول ۳۱- صادرات محصولات نساجی و پوشاک ایران (میلیون دلار) ۱۳۱
- جدول ۳۲- صادرات منسوجات ایران به ترکیه (میلیون دلار) ۱۳۲
- جدول ۳۳- واردات منسوجات ایران از ترکیه (میلیون دلار) ۱۳۳
- جدول ۳۴- شماره تعرفه های بخش نساجی که در موافقت نامه ترجیحی فیما بین دو کشور آمده است ۱۳۴

در تهیه و تدوین این پژوهش تیمی متشکل از خانم‌ها مریم فرزندی، لیلا بیاتی، هانیه محمدی، سولماز بنی‌فضل و شیوا رضی‌پور و آقای وحید قربانی به سرپرستی آقای مهندس علیرضا حائری و با نظارت کارشناسان مرکز مطالعات و بررسی‌های اقتصادی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران مشارکت نموده‌اند که بدینوسیله از تلاش‌های ایشان تقدیر و تشکر به عمل می‌آید.

انجمن صنایع نساجی ایران